

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: marketa.skodova@soc.cas.cz

Proč lidé vstupují do politiky?

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2007, v07-02</i>
Realizátor:	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>5. 2. – 12. 2. 2007</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1080</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PD.72, PD.73</i>
Zveřejněno dne:	<i>14. března 2007</i>
Zpracovala:	<i>Markéta Škodová</i>

Součástí únorového šetření Centra pro výzkum veřejného mínění byly též otázky mapující názory veřejnosti na důvody, pro které se lidé zapojují do komunální politiky¹ a do politiky na celostátní úrovni².

¹ Otázka: „Proč se podle Vašeho názoru zapojují lidé do politického života na komunální úrovni? Je to proto, že a) chtějí získat významné pozice a funkce, b) chtějí pomoci řešit situaci ve společnosti, c) chtějí získat kontakty, d) jde jim o hmotný zisk, e) chtějí prosadit zájmy spřízněné skupiny, f) chtějí uplatnit své organizační a vůdčí schopnosti, g) jsou přesvědčeni, že mohou být společností takto prospěšní, h) chtějí získat společenské uznání, i) chtějí získat moc rozhodovat o důležitých věcech, j) jde jim o to, aby byli veřejně známí, k) jsou ochotni převzít za ostatní odpovědnost při rozhodování ve věcech veřejných?“

² Otázka: „A proč se podle Vás zapojují lidé do politického života na celostátní úrovni? Je to proto, že a) chtějí získat významné pozice a funkce, b) chtějí pomoci řešit situaci ve společnosti, c) chtějí získat kontakty, d) jde jim o hmotný zisk, e) chtějí prosadit zájmy spřízněné skupiny, f) chtějí uplatnit své organizační a vůdčí schopnosti, g) jsou přesvědčeni, že mohou být společností takto prospěšní, h) chtějí získat společenské uznání, i) chtějí získat moc rozhodovat o důležitých věcech, j) jde jim o to, aby byli veřejně známí, k) jsou ochotni převzít za ostatní odpovědnost při rozhodování ve věcech veřejných?“

Šetření ukázalo, že rozdíly mezi důvody zapojení některých lidí buď do komunální nebo do celostátní politiky nejsou podle mínění veřejnosti nijak velké. Kladné odpovědi převážily u všech položek obou otázek.

V případě komunální politiky (viz tab. 1) souhlasí nejvíce respondentů – téměř každý devátý – s názorem, že lidé do ní vstupují proto, že chtějí získat moc rozhodovat o důležitých věcech. Více než čtyři pětiny oslovených se také domnívají, že mezi důvody vstupu do regionální politiky patří též získání kontaktů (84 % souhlasných odpovědí), významné pozice či funkce (83 % souhlasných odpovědí) a společenského uznání (82 % souhlasících).

Tři čtvrtiny oslovených souhlasí s názorem, že do komunální politiky vstupují lidé kvůli hmotnému zisku, 79 % se domnívá, že mezi důvody pro zapojení se do politického života v regionech patří i zájmy spřízněné skupiny, podle mínění 76 % respondentů je to snaha uplatnit organizační a vůdčí schopnosti. Opět téměř tři čtvrtiny (73 %) občanů souhlasí s tvrzením, že lidé do komunální politiky vstupují proto, že touží být veřejně známí. Přesvědčení, že mohou být společnosti prospěšní, stojí na pozadí motivace regionálních politiků podle mínění 64 % dotázaných, dvě třetiny (61 %) Čechů souhlasí s názorem, že mezi důvody vstupu do komunální politiky patří i snaha řešit situaci ve společnosti. Nejméně souhlasných odpovědí (48 %) získal názor, že do komunální politiky se zapojují lidé z toho důvodu, že jsou ochotni převzít za ostatní odpovědnost při rozhodování ve věcech veřejných.

Tab. 1. Důvod zapojení do komunální politiky (v %)

	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne	ANO/NE
získat pozici a funkci	33	50	13	2	83/15
řešit společenskou situaci	11	50	27	6	61/33
získat kontakty	34	50	10	1	84/11
hmotný zisk	40	35	17	2	75/19
zájmy skupiny	25	54	11	2	79/13
uplatnit schopnosti	19	57	14	3	76/17
prospěch společnosti	16	48	21	5	64/26
společenské uznání	30	52	12	1	82/13
získat moc rozhodovat	43	45	7	1	88/8
být veřejně známý	30	43	18	2	73/20
převzít zodpovědnost	10	38	28	11	48/39

Pozn.: Procenta v řádcích, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Z třídění podle sociodemografických znaků vyplývá, že lidé s vysokoškolským vzděláním častěji nesouhlasí s tím, že by mezi pohnutky vstupu do komunální politiky patřil hmotný zisk a získání pozice. Lidé, kteří žijí v obcích s méně než tisícem obyvatel, pak častěji rozhodně souhlasí s tím, že komunálním politikům jde o prospěch společnosti a převzetí zodpovědnosti při rozhodování o věcech veřejných. Naproti tomu respondenti z měst, kde žije víc než 100 tisíc obyvatel si častěji myslí, že důvodem pro vstup do komunální politiky je získání pozice a funkce.

Získat významnou pozici a funkci – to je podle názoru drtivé většiny respondentů (97 %) důvodem vstupu do politiky na celostátní úrovni. Silnou podporu veřejnosti má též názor, že motivací pro vstup do celostátní politiky je hmotný zisk (94 % souhlasných odpovědí) a získání kontaktů (92 % souhlasících).

Tab. 2: Důvod zapojení do politiky na celostátní úrovni (v %)

	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne	ANO/NE
získat pozici a funkci	69	28	1	0	97/1
řešit společenskou situaci	11	41	34	8	52/42
získat kontakty	51	41	4	0	92/4
hmotný zisk	68	26	2	1	94/3
zájmy skupiny	42	44	8	1	86/9
uplatnit schopnosti	28	51	14	3	79/17
prospěch společnosti	17	44	22	5	61/27
společenské uznání	43	44	8	0	87/8
získat moc rozhodovat	63	31	3	1	94/4
být veřejně známý	50	38	7	1	88/8
převzít zodpovědnost	13	35	29	12	48/41

Pozn.: Procenta v řádcích, dopočet do 100 % tvoří odpovědi „neví“.

Jak dále vyplývá z výsledků, jež shrnuje tabulka č. 2, politici na celostátní úrovni zde podle veřejnosti často působí i proto, že chtějí být veřejně známí (88 % souhlasících), touží po společenském uznání (87 % souhlasících), chtějí prosadit zájmy spřízněné skupiny (86 % souhlasných odpovědí) či uplatnit své schopnosti (79 % souhlasících). Dvě třetiny občanů souhlasí s tím, že vrcholní politici jsou přesvědčeni, že svým působením mohou být společnosti prospěšní. Podle 52 % oslovených vstupují lidé do politiky na celostátní úrovni se snahou řešit situaci ve společnosti a necelá polovina (48 %) respondentů souhlasí s názorem, že vrcholní politici jsou ochotni převzít za ostatní odpovědnost při rozhodování ve věcech veřejných.

Respondenti, kteří označili svoji životní úroveň jako špatnou, častěji vyjadřovali rozhodný souhlas s tvrzením, že mezi důvody vstupu do vrcholné politiky patří hmotný zisk, zisk pozice a funkce, touha stát se veřejně známým/známou a zisk uznání. Občané s dobrou životní úrovní naopak častěji rozhodně souhlasili s názorem, že motivací pro zapojení se do politiky na celostátní úrovni je snaha řešit situaci ve společnosti.

Hmotný zisk stojí na pozadí vstupu do vrcholné politiky podle názoru potenciálních voličů KSČM. Lidé, kteří by ve volbách dali svůj hlas ODS, s tímto názorem spíše nesouhlasí, stejně jako spíše odmítají tvrzení, že do celostátní politiky se lidé zapojují proto, aby získali významnou pozici či funkci.